

Ένα

ΔΕΝ ΤΟΥ ΕΙΧΕ ΖΗΤΗΘΕΙ ΠΟΤΕ ΝΑ ΦΟΡΕΣΕΙ ΚΟΣΤΟΥΜΙ ΣΕ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ για δουλειά. Ποτέ δεν του είχαν πει να έχει μαζί του ένα αντίγραφο του βιογραφικού του σημειώματος. Δεν είχε καν βιογραφικό μέχρι πριν από μία βδομάδα, που πήγε στη βιβλιοθήκη στη διασταύρωση της 34ης Οδού με τη Λεωφόρο του Μάντισον και ένας εθελοντής σύμβουλος επαγγελματικής σταδιοδρομίας τού το συνέταξε, παρουσιάζοντας λεπτομερώς το επαγγελματικό του ιστορικό, ώστε να δίνει την εντύπωση πως επρόκειτο για ένα άτομο με πολλές δεξιότητες: υπήρξε αγρότης, υπεύθυνος για το όργωμα της γης και την παραγωγή καλής σοδειάς· οδοκαθαριστής, υπεύθυνος για την όμορφη και άψογη όψη της πόλης του Λίμπε· λαντζιέρης σε εστιατόριο του Μανχάταν, υπεύθυνος για την καθαριότητα των πιάτων των πελατών και την απαλλαγή τους από τα μικρόβια· οδηγός ταξί στο Μπρονξ, υπεύθυνος για την ασφαλή μεταφορά των επιβατών σε διάφορα μέρη.

Δεν είχε χρειαστεί ποτέ να ανησυχήσει για το αν διέθετε την απαιτούμενη πείρα, για το αν τα αγγλικά του ήταν ικανοποιητικά, για το αν θα κατόρθωνε να προβληθεί ως αρκετά έξυπνος. Εκείνη τη μέρα όμως, ντυμένος με το πράσινο σταυρωτό ριγέ κοστούμι, αυτό το οποίο φορούσε όταν πάτησε το πόδι του στην Αμερική, το μόνο που τον προβλημάτιζε ήταν αν είχε τη δυνατότητα να εντυπωσιάσει κάποιον που θα συναντούσε για πρώτη φορά. Και, όσο

και αν προσπαθούσε, δεν μπορούσε να σκεφτεί τίποτε άλλο πέρα από τις πιθανές ερωτήσεις που θα του έκαναν, τις απαντήσεις που θα έδινε, το πώς έπρεπε να σταθεί, να μιλήσει, να καθίσει, το πότε έπρεπε να πει κάτι ή να ακούσει ή να κατανεύσει, όλα όσα έπρεπε να πει ή να μην πει, την απάντηση που έπρεπε να δώσει αν τον ρωτούσαν για την άδεια παραμονής του στη χώρα. Ο λαιμός του είχε στεγνώσει. Οι παλάμες του είχαν ιδρώσει. Και, καθώς ήταν αδύνατον να βγάλει το μαντίλι του στο ασφυκτικά γεμάτο βαγόνι του μετρό που κατευθυνόταν προς το κέντρο, σκούπισε και τις δύο παλάμες του πάνω στο παντελόνι του.

«Καλημέρα σας», είπε στον φύλακα ασφαλείας στην αίθουσα υποδοχής όταν έφτασε στη Lehman Brothers. «Ονομάζομαι Γιέντε Γιόνγκα. Έχω ραντεβού με τον κύριο Έντουαρντς. Τον κύριο Κλαρκ Έντουαρντς».

Ο φύλακας, που είχε μούσι και φακίδες, ζήτησε την ταυτότητά του, την οποία εκείνος έβγαλε ταχύτατα μέσα από το καφετί πορτοφόλι του που δίπλωνε.

Ο τύπος την πήρε, την εξέτασε και από τις δύο πλευρές, σήκωσε το βλέμμα και κοίταξε το πρόσωπό του, έπειτα το χαμήλωσε και περιεργάστηκε το κοστούμι του, χαμογέλασε και ρώτησε αν ήθελε να γίνει χρηματιστής ή κάτι σχετικό.

Ο Γιέντε κούνησε το κεφάλι αρνητικά. «Όχι», απάντησε χωρίς να ανταποδώσει το χαμόγελο. «Σοφέρ».

«Πέρασε», είπε ο φύλακας και του έδωσε ένα πάσο για τους επισκέπτες. «Καλή τύχη».

Αυτή τη φορά ο Γιέντε χαμογέλασε. «Σε ευχαριστώ, αδελφέ. Σήμερα θα τη χρειαστώ».

Μόνος μέσα στο ασανσέρ που κατευθυνόταν στον εικοστό όγδοο όροφο, ήλεγξε τα νύχια του (ήταν κατακάθαρα, εντυχώς). Έσιαξε την κουμπωτή γραβάτα του κοιτάζοντας στον καθρέφτη ασφαλείας στην οροφή του θαλάμου του ανελκυστήρα· τσέκαρε και πάλι τα δόντια του και δεν εντόπισε υπολείμματα από τις

τηγανητές άγλυκες μπανάνες* και τα φασόλια που είχε φάει για πρωινό. Έβηξε για να καθαρίσει το λαιμό του και σκούπισε το όποιο απομεινάρει σάλιου είχε επικαθίσει στις άκρες των χειλιών του. Όταν οι θύρες άνοιξαν, ίσιωσε τους ώμους του και συστήθηκε στη ρεσεψιονίστ, η οποία, αφού ένευσε με μια κίνηση του κεφαλιού επιδεικνύοντας τα κατάλευκα δόντια της, έκανε ένα τηλεφώνημα και του ζήτησε να την ακολουθήσει. Διέσχισαν έναν ανοιχτό χώρο όπου νεαροί άντρες με μπλε πουκάμισα ήταν καθισμένοι μέσα σε κουβούκλια με πολλές οθόνες, προχώρησαν σε ένα διάδρομο, πέρασαν έναν ακόμα ανοιχτό χώρο γεμάτο διαχωριστικά και μπήκαν σε ένα ηλιόλουστο γραφείο με ένα παράθυρο με τέσσερα φύλλα – απέξω ορθώνονταν τα χιλιάδες νοτιομένα φθινοπωρινά δέντρα και οι περήφανοι ουρανοξύστες του Μανχάταν. Για ένα δευτερόλεπτο έμεινε με το στόμα ανοιχτό με τη θέα – δεν είχε ξαναδεί κάτι παρόμοιο – αλλά και με το εκλεπτυσμένο περιβάλλον στο εσωτερικό. Στα δεξιά του ήταν η γωνία με το καθιστικό (μαύρος δερμάτινος καναπές, δύο μαύρες δερμάτινες πολυθρόνες, ένα χαμηλό τραπέζακι από γυαλί), στο κέντρο υπήρχε ένα επαγγελματικό γραφείο (οβάλ από ξύλο κερασιάς, μαύρη δερμάτινη αναπαυτική πολυθρόνα διευθυντή, δύο πράσινες δερμάτινες πολυθρόνες για τους επισκέπτες) και στα αριστερά του μια εντοιχισμένη κατασκευή (ξύλο κερασιάς, γυάλινες πόρτες, λευκά ντοσιέ τακτοποιημένα σε σειρές), μπροστά από την οποία ο Κλαρκ Έντουαρντς, που φορούσε σκούρο κοστούμι, στεκόταν όρθιος και τοποθετούσε κάποια χαρτιά σε ένα ντοσιέ.

«Καλημέρα σας, κύριε», είπε ο Γιέντε και στράφηκε προς το μέρος του κάνοντας μια ελαφριά υπόκλιση.

* Είδος μπανανιάς (*Musa paradisiaca*), κοινώς γνωστό ως πλαντάγο, που καλλιεργείται στην Αφρική, στην Ινδία, στην Αίγυπτο και στην τροπική Αμερική. Ο καρπός της δεν τρώγεται ωμός, αλλά μαγειρεύεται άγουρος, βραστός ή τηγανητός, με ζάχαρη ή χυμό καρύδας, και συνοδεύει τα περισσότερα παραδοσιακά γεύματα. (Σ.τ.Μ.)

«Κάθισε», είπε ο Κλαρκ χωρίς να σηκώσει τα μάτια του από το ντουσιέ.

Ο Γιέντε κάθισε στα γρήγορα στην πολυθρόνα στα αριστερά. Έβγαλε το βιογραφικό από το φάκελό του και το τοποθέτησε πάνω στο γραφείο του Κλαρκ, φροντίζοντας να μην παραμερίσει τα χαρτιά και τα φύλλα της *Wall Street Journal* που ήταν απλωμένα και ανακατεμένα παντού. Μια σελίδα της εφημερίδας πρόβαλε κάτω από χαρτιά με αριθμούς και διαγράμματα και έφερε τον υπέρτιτλο «Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΠΙΔΑ ΤΩΝ ΛΕΥΚΩΝ; ΜΠΑΡΑΚ ΟΜΠΑΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΜΙΑΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΜΕ ΑΧΡΩΜΑΤΟΨΙΑ». Ο Γιέντε έσκυψε λιγάκι για να διαβάσει το δημοσίευμα, γοητευμένος κι αυτός με τον νεαρό φιλόδοξο γερουσιαστή, αλλά αμέσως ανακάθισε και τεντώθηκε, μόλις θυμήθηκε πού βρισκόταν, το λόγο για τον οποίο βρισκόταν εκεί και τι επρόκειτο να συμβεί.

«Έχεις τίποτα εκκρεμότητες που πρέπει να τακτοποιήσεις;» ρώτησε ο Κλαρκ καθώς ετοιμάστηκε να καθίσει.

«Όχι, κύριε», απάντησε ο Γιέντε.

«Και δεν έτυχε να έχεις ανάμειξη σε σοβαρά ατυχήματα, σωστά;»

«Όχι, κύριε Έντουαρντς».

Ο Κλαρκ πήρε το βιογραφικό από το γραφείο του, τσαλακωμένο και μουσκεμένο όπως και ο άνθρωπος του οποίου το ιστορικό περιλάμβανε. Το βλέμμα του καρφώθηκε πάνω του για μερικά δευτερόλεπτα, ενώ τα μάτια του Γιέντε κινούνταν πέρα δώθε, από τις κορυφές των δέντρων του Σέντραλ Παρκ στο βάθος, στους τοίχους του γραφείου, όπου ήταν παραταγμένοι πίνακες ζωγραφικής με έργα αφηρημένης τέχνης και πορτρέτα λευκών αντρών με παπιγιόν. Ένωθε σταγόνες ιδρώτα να κυλούν στο μέτωπό του.

«Λοιπόν Γιέντε», είπε ο Κλαρκ αφήνοντας κάτω το βιογραφικό και γέρνοντας πίσω στην πολυθρόνα του. «Μίλησέ μου για σένα».

Ο Γιέντε ίσιωσε το κορμί του. Αυτή ήταν η ερώτηση που είχε απασχολήσει αυτόν και τη σύζυγό του Νένι το προηγούμενο βράδυ· ήταν η ερώτηση για την οποία είχαν διαβάσει όταν έψαξαν

στην Google – «η μία ερώτηση που υποβάλλουν σε κάθε συνέντευξη για δουλειά». Είχαν περάσει μία ώρα μπροστά στην οθόνη του ξεχαρβαλωμένου υπολογιστή αναζητώντας την καλύτερη απάντηση, διαβάζοντας υπερβολικά πανομοιότυπες συμβουλές στις δέκα πρώτες σελίδες που είχαν εμφανιστεί, πριν αποφασίσουν ότι θα ήταν προτιμότερο ο Γιέντε να μιλήσει για τον δυνατό χαρακτήρα και την αξιοπιστία του, καθώς και για το ότι διέθετε όλα όσα ένας πολυάσχολος διευθυντής, όπως ο κύριος Έντουαρντς, χρειαζόταν από έναν σοφέρ. Η Νένι είχε προτείνει επίσης να τονίσει την καταπληκτική αίσθηση του χιούμορ του, λέγοντας ίσως ένα αστείο. Στο κάτω κάτω, είχε επισημάνει, ποιο στέλεχος της Γουόλ Στριτ, έχοντας στύψει το μυαλό του τόσες ώρες για να βρει τρόπο να βγάλει περισσότερα λεφτά, δε θα εκτιμούσε το να μπαίνει στο αυτοκίνητό του και ο σοφέρ του να είναι πρόθυμος να πει ένα καλό αστείο; Ο Γιέντε είχε συμφωνήσει και είχε ετοιμάσει μια απάντηση, έναν σύντομο μονόλογο ο οποίος τελείωνε με ένα αστείο για μια αγελάδα στο σουπερμάρκετ. Αυτό θα λειτουργούσε τέλεια, σύμφωνα με την άποψη της Νένι. Το ίδιο πίστευε κι εκείνος. Όμως, όταν άρχισε να μιλά, ξέχασε την απάντηση που είχε ετοιμάσει.

«Μάλιστα, κύριε», είπε αντ' αυτής. «Μένω στο Χάρλεμ με τη σύζυγό μου και τον εξάχρονο γιο μου. Είμαι από το Καμερούν, κεντρική Αφρική ή δυτική Αφρική. Εξαρτάται ποιον ρωτά κανείς, κύριε. Είμαι από μια μικρή πόλη στον Ατλαντικό Ωκεανό, που ονομάζεται Λίμπε».

«Κατάλαβα».

«Σας ευχαριστώ, κύριε Έντουαρντς», συνέχισε με τρεμάμενη φωνή, χωρίς να είναι σίγουρος για το λόγο που τον ευχαριστούσε.

«Και τι είδους χαρτιά έχεις σε αυτήν εδώ τη χώρα;»

«Έχω χαρτιά, κύριε», είπε απότομα γέρνοντας μπροστά και γνέφοντας διαρκώς, ενώ αναρίγησε σύγκορμος, σαν να είχαν εκτοξευθεί πάνω του μαύρες σφαίρες από κάποιο κανόνι.

«Ρώτησα τι είδους χαρτιά».

«Αχ, ναι σωστά, κύριε. Έχω το EAD. EAD, κύριε... αυτό έχω προς το παρόν».

«Και τι ακριβώς είναι...» Το BlackBerry πάνω στο γραφείο βόμβισε.

Ο Κλαρκ το άρπαξε βιαστικά. «Τι σημαίνει αυτό;» ρώτησε κοιτάζοντας το τηλέφωνο.

«Σημαίνει Βεβαίωση Άδειας Εργασίας, κύριε», απάντησε ο Γιέντε και ανασάλεψε στη θέση του. Ο Κλαρκ ούτε μίλησε ούτε έγνεψε. Παρέμεινε με το κεφάλι σκυφτό και το βλέμμα καρφωμένο στο smartphone, ενώ τα δάχτυλά του που έδειχναν απαλά διέτρεξαν ολόκληρο το πληκτρολόγιο, σβέλτα και γρήγορα – πάνω, κάτω, αριστερά, δεξιά.

«Είναι η άδεια εργασίας, κύριε», πρόσθεσε ο Γιέντε. Κοίταξε τα δάχτυλα του Κλαρκ, έπειτα το μέτωπό του και ξανά τα δάχτυλά του, αμφιβάλλοντας αν μπορούσε να ακολουθήσει τους κανόνες της οπτικής επαφής όταν τα μάτια δεν ήταν διαθέσιμα για επαφή. «Σημαίνει ότι επιτρέπεται να εργαστώ, κύριε. Μέχρι να αποκτήσω την πράσινη κάρτα».

Ο Κλαρκ έγνεψε ελαφρώς και συνέχισε να πληκτρολογεί.

Ο Γιέντε κοίταξε έξω από το παράθυρο ελπίζοντας πως δεν ήταν τόσο εμφανής ο ιδρώτας του.

«Και πόσος καιρός θα χρειαστεί μέχρι να πάρεις αυτή την πράσινη κάρτα;» ρώτησε ο Κλαρκ καθώς άφηγε κάτω το BlackBerry.

«Ιδέα δεν έχω, κύριε. Η Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης είναι αργή, κύριε· λειτουργούν πολύ περίεργα».

«Όμως εσύ μπορείς να ζήσεις εδώ νόμιμα για μεγάλο διάστημα, σωστά;»

«Α, ασφαλώς, κύριε», απάντησε ο Γιέντε. Έγνεψε και πάλι για λίγη ώρα. Ένα θλιμμένο χαμόγελο διαγράφηκε στο πρόσωπό του, ενώ τα βλέφαρά του παρέμειναν ακίνητα. «Είμαι απολύτως νόμιμος, κύριε. Απλώς περιμένω την πράσινη κάρτα μου».

Για ένα παρατεταμένο δευτερόλεπτο ο Κλαρκ κάρφωσε το βλέμμα του στον Γιέντε· τα άδεια πράσινα μάτια του δεν πρόδιδαν καμία από τις σκέψεις του. Καντός ιδρώτας κυλούσε στην πλάτη του Γιέντε, μουσκεύοντας το λευκό πουκάμισο που του είχε αγοράσει η Νένι από τον πάγκο ενός πλανόδιου πωλητή στην 125η Οδό. Το σταθερό τηλέφωνο στο γραφείο χτύπησε.

«Πολύ καλά λοιπόν», είπε ο Κλαρκ σηκώνοντας το ακουστικό. «Εφόσον είσαι νόμιμος».

Ο Γιέντε Γιόνγκα ξεφύσησε.

Ο τρόμος που είχε απλωθεί στο στέρνο του όταν ο Κλαρκ Έντουαρντς πρόφερε τη λέξη «χαρτιά» είχε αρχίσει σιγά σιγά να υποχωρεί. Έκλεισε τα μάτια του και ευχαρίστησε τον φιλεύσπλαχο Θεό. Ήταν κάτι παραπάνω από ευγνώμων. Τι θα έλεγε αν ο κύριος Έντουαρντς είχε κάνει περισσότερες ερωτήσεις; Πώς θα εξηγούσε το γεγονός ότι η άδεια εργασίας του και η άδεια οδήγησης ίσχυαν *μόνο* για όσο διάστημα εκκρεμούσε η έγκριση της αίτησής του για χορήγηση ασύλου και ότι, αν την απέρριπταν, τότε όλα τα έγγραφά του θα ήταν πλέον άκυρα και δε θα έπαιρνε την πράσινη κάρτα; Πώς θα μπορούσε να δικαιολογήσει την αίτησή του για άσυλο; Υπήρχε τρόπος να πείσει τον κύριο Έντουαρντς ότι ήταν ένας ειλικρινής, ένας ειλικρινέστατος άνθρωπος, έστω και αν αράδιαζε χιλιάδες ψέματα στην Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης προκειμένου μια μέρα να γίνει Αμερικανός πολίτης και να ζήσει σε αυτή τη μεγάλη χώρα για πάντα;

«Και πόσο καιρό βρίσκεσαι εδώ;» ρώτησε ο Κλαρκ μόλις κατέβασε το ακουστικό.

«Τρία χρόνια, κύριε. Ήρθα το 2004, το μήνα...»

Σταμάτησε, ξαφνιασμένος από το ηχηρό φτάρνισμα του Κλαρκ.

«Με τις υγείες σας, κύριε», είπε καθώς ο διευθυντής έβαλε τον καρπό του χεριού του κάτω από τη μύτη του και ξαναφταρνίστηκε, πιο δυνατά από την προηγούμενη φορά. «*Ashia*, κύριε. Με τις υγείες σας».

Ο Κλαρκ έσκυψε και πήρε ένα μπουκάλι νερό από τη δεξιά πλευρά του γραφείου του. Πίσω του, πολύ πιο πέρα από την ακηλίδωτη τζαμαρία, ένα κόκκινο ελικόπτερο πετούσε πάνω από το πάρκο, κατευθυνόμενο από τη δύση στην ανατολή, κάτω από τον ασυννέφιαστο πρωινό ουρανό. Ο Γιέντε έστρεψε ξανά το βλέμμα του στον Κλαρκ και τον κοίταξε καθώς έπινε λίγες γουλιές από το μπουκάλι με το νερό. Λαχταρούσε κι εκείνος λίγο νερό, να σβήσει τη δίψα στον ξεραμένο λαιμό του, αλλά δεν τολμούσε να αλλάξει την πορεία της συνέντευξης και να ζητήσει. Όχι, δεν τολμούσε. Όχι τη δεδομένη στιγμή. Ακόμα και αν ο λαιμός του ήταν τόσο στεγνός όσο το πιο ξερό σημείο στην έρημο Καλαχάρι, δεν είχε καμία σημασία αυτή τη στιγμή – τα πήγαινε καλά. Εντάξει, ίσως όχι πάρα πολύ καλά. Όμως δεν τα πήγαινε και άσχημα.

«Ωραία», είπε ο Κλαρκ αφήνοντας κάτω το μπουκάλι. «Λοιπόν θα σου πω τι χρειάζομαι από έναν οδηγό». Ο Γιέντε ξεροκατάπιε και κούνησε το κεφάλι. «Απαιτώ αφοσίωση. Απαιτώ αξιοπιστία. Απαιτώ ακρίβεια και απαιτώ να κάνεις ό,τι και αν σου ζητήσω χωρίς ερωτήσεις. Σου αρκεί αυτό;»

«Ναι, φυσικά, κύριε Έντουαρντς».

«Θα υπογράψεις ένα συμφωνητικό εμπιστευτικότητας, ότι δεν πρόκειται ποτέ να πεις τίποτα για όσα με ακούς να λέω ή με βλέπεις να κάνω. Ποτέ. Σε κανέναν. Καταλαβαίνεις;»

«Σας καταλαβαίνω απολύτως, κύριε».

«Ωραία. Θα σου φερθώ καλά, αλλά πρέπει πρώτα εσύ να μου φερθείς καλά. Θα είμαι η βασική προτεραιότητά σου και, όταν δε θα σε χρειάζομαι εγώ, θα φροντίζεις την οικογένειά μου. Είμαι πολυάσχολος άνθρωπος, οπότε μην περιμένεις επιτήρηση από μένα. Έχεις έρθει εδώ με πολύ καλές συστάσεις».

«Σας δίνω το λόγο μου, κύριε. Σας το υπόσχομαι. Σας ορκίζομαι».

«Πολύ καλά, Γιέντε», είπε ο Κλαρκ. Χαμογέλασε αντάρεσκα, κούνησε το κεφάλι και επανέλαβε: «Πολύ καλά».

Ο Γιέντε έβγαλε το μαντίλι του από την τσέπη του παντελονιού

του και σκούπισε το μέτωπό του. Πήρε μια βαθιά ανάσα και περίμενε τον Κλαρκ να ελέγξει το βιογραφικό του μια ακόμα φορά.

«Έχεις κάποια απορία;» ρώτησε ο Κλαρκ μετακινώντας το βιογραφικό πάνω σε μια στοίβα με χαρτιά, στην αριστερή πλευρά του γραφείου του.

«Όχι, κύριε Έντουαρντς. Μου είπατε όλα όσα ήθελα να γνωρίζω πολύ καλά, κύριε».

«Έχω μια ακόμα συνέντευξη αύριο το πρωί και έπειτα θα αποφασίσω. Θα σε ειδοποιήσω, το αργότερο αύριο. Θα σε πάρει η γραμματέας μου».

«Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε. Είστε πολύ ευγενικός».

Ο Κλαρκ σηκώθηκε όρθιος.

Ο Γιέντε έσπρωξε ταχύτατα προς τα πίσω την καρέκλα του και σηκώθηκε κι αυτός. Ίσιωσε τη γραβάτα του, η οποία κατά τη διάρκεια της συνέντευξης είχε λυγίσει σαν ιτιά σε άγρια καταιγίδα.

«Επί τη ευκαιρία, αν θέλεις να δώσεις ώθηση στην καριέρα σου, θα πάρεις ένα καλύτερο κοστούμι», είπε ο Κλαρκ. «Μαύρο, μπλε ή γκρίζο. Και μια αληθινή γραβάτα».

«Αυτό δεν είναι πρόβλημα, κύριε», απάντησε ο Γιέντε. «Μπορώ να αγοράσω ένα καινούργιο κοστούμι, κύριε. Ασφαλώς».

Έγνεψε καταφατικά και χαμογέλασε αμήχανα αφήνοντας εκτεθειμένα τα στραβά του δόντια, αλλά πρόλαβε και έκλεισε εγκαίρως το στόμα του. Ο Κλαρκ, χωρίς να χαμογελάσει, έδωσε το χέρι του και ο Γιέντε το πήρε και το έσφιξε με μεγάλη προσοχή, με το κεφάλι σκυφτό. Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων, κύριε, ήθελε να πει για άλλη μια φορά. Θα είμαι ο καλύτερος σοφέρ, αν μου προσφέρετε τη δουλειά, παραλίγο να πει επίσης.

Δεν το είπε· έπρεπε να συγκρατήσει την απελπισία του, να μην εκραγεί και διαπεράσει τη λεπτή επιστροφή της αξιοπρέπειάς του, που είχε καταφέρει να διατηρήσει κατά τη διάρκεια της συνέντευξης. Ο Κλαρκ χαμογέλασε και τον χτύπησε ελαφρά στον ώμο.

Δύο

«ΣΗΜΕΡΑ ΚΛΕΙΝΟΥΜΕ ΕΝΑΜΙΣΗ ΧΡΟΝΟ», ΕΙΠΕ Η ΝΕΝΙ ΣΤΗ ΦΑΤΟΥ καθώς διέσχιζαν την Τσάινταουν ψάχνοντας για απομιμήσεις τοαντών Cuccì και Versace. «Τόσος καιρός έχει περάσει από τη μέρα που ήρθαμε στην Αμερική».

«Ενάμιση χρόνο;» είπε η Φατού κουνώντας το κεφάλι και στριφογυρίζοντας τα μάτια της. «Μετράς και τα μισά χρόνια εσύ; Και το λες, δεν ντρέπεσαι». Γέλασε. «Να σου πω κάτι. Όταν είσαι στην Αμερική *vingt-quatre ans*, και παραμένεις φτωχή, σταματάς να μετράς. Δεν το λες πια. Όχι. Ντρέπεσαι να το πεις, ξέρεις».

Η Νένι γέλασε καθώς έπαιρνε στα χέρια της μια μεγάλη τσάντα Cuccì, που λαμποκοπούσε ώστε να δείχνει αυθεντική. «Ντρέπεσαι να λες στον κόσμο ότι είσαι εδώ είκοσι τέσσερα χρόνια;»

«Όχι, καθόλου. Γιατί να ντραπώ; Λέω στον κόσμο ότι μόλις έφτασα εδώ. Με ακούν να μιλώ και λένε: “Α, δεν ξέρει αγγλικά. Μάλλον μόλις ήρθε από την Αφρική”».

Ο Κινέζος ιδιοκτήτης του μαγαζιού έτρεξε προς το μέρος τους. Πάρε την τσάντα εξήντα δολάρια, πρότεινε στη Νένι. Γιατί; ρώτησε η Νένι κάνοντας μια γκριμάτσα. Σου δίνω είκοσι. Ο άντρας κούνησε το κεφάλι αρνητικά. Η Νένι και η Φατού άρχισαν να απομακρύνονται. Σαράντα, σαράντα, τους φώναξε καθώς έσπρωχναν για να περάσουν μέσα από τα πλήθη Ευρωπαίων τουριστών. Εντάξει, έλα και πάρ' την τριάντα, φώναξε. Γύρισαν πίσω και την αγόρασαν είκοσι πέντε δολάρια.

«Τώρα είσαι όπως η Αντζελί Τζολί», σχολίασε η Φατού και η Νέني προχώρησε με την τσάντα περασμένη στον ώμο και τα κατσαρά μαλλιά της να ανεμίζουν.

«Αλήθεια;» ρώτησε η Νένη ρίχνοντας πίσω τα μαλλιά της.

«Τι ρωτάς; Δε θέλεις να μοιάζεις με την Αντζελί Τζολί, όχι;»

Η Νένη έγειρε το κεφάλι της προς τα πίσω και γέλασε.

Πόσο της άρεσε η Νέα Υόρκη. Δεν μπορούσε ακόμη να πιστέψει πως βρισκόταν εδώ. Δεν το πίστευε πως έκανε βόλτες και ψώνιζε Cuccì, πως δεν ήταν πλέον άνεργη, μια ανύπαντρη μητέρα, που καθόταν στο σπίτι του πατέρα της στο Λίμπε, από το πρωί μέχρι το βράδυ, με βροχή και με λιακάδα, περιμένοντας τον Γιέντε να τη σώσει.

Ούτε κατάλαβε πώς είχαν περάσει ήδη δεκαοκτώ μήνες. Ίσως επειδή εξακολουθούσε να θυμάται πολλές λεπτομέρειες από τη μέρα που έφτασε με τον Λιόμι στο JFK. Ακόμη θυμόταν τον Γιέντε να στέκεται στον τερματικό σταθμό και να τους περιμένει, φορώντας κόκκινο πουκάμισο και κουμπωτή γραβάτα και κρατώντας ένα μπουκέτο με κίτρινες ορτανσίες στα χέρια. Ακόμη θυμόταν πώς αγκαλιάστηκαν και πως έμειναν σχεδόν ένα λεπτό αμίλητοι, με τα μάτια σφιχτά κλειστά, για να αποβάλουν την αγωνία των δύο περασμένων χρόνων, στη διάρκεια των οποίων εκείνος έκανε τρεις δουλιές προκειμένου να αποταμιεύσει τα χρήματα που ήταν αναγκαία για τη φοιτητική της βίβα, τη βίβα του Λιόμι και τα αεροπορικά τους εισιτήρια. Θυμόταν πώς ο Λιόμι χώθηκε στην αγκαλιά τους, σφίγγοντας τα πόδια και των δύο, και τον Γιέντε που την άφησε και τον σήκωσε ψηλά. Θυμόταν πως το διαμέρισμα – που ο Γιέντε είχε πρόσφατα βρει, έπειτα από δύο χρόνια συγκατοίκησης σε ένα υπόγειο δωάρι στο Μπρονξ το οποίο μοιραζόταν με άλλους έξι Πορτορικανούς – είχε πλημμυρίσει εκείνο το βράδυ από τα γέλια του Γιέντε και τη φωνή της που τον διασκεδάζε με τις ιστορίες από την πατρίδα, καθώς και από τα ουρλιαχτά του Λιόμι την ώρα που πατέρας και γιος πάλευαν και

γαργαλούσαν ο ένας τον άλλον πάνω στο χαλί. Θυμόταν πως είχαν μεταφέρει τον Λιόμι από το κρεβάτι τους στο κρεβατάκι του μέσα στη νύχτα, ώστε να ξαπλώσουν δίπλα δίπλα, να κάνουν όλα όσα είχαν υποσχεθεί πως θα έκαναν ο ένας στον άλλον στα μείλ, στα τηλεφωνήματα και στα γραπτά μηνύματα. Θυμόταν επίσης ολοζώντανα πώς ήταν ξαπλωμένη στο κρεβάτι δίπλα στον Γιέντε αφού είχαν τελειώσει και άκουγε τους ήχους της Αμερικής έξω από το παράθυρο, τις κουβέντες και τα γέλια των Αφροαμερικανών αντρών και γυναικών στους δρόμους του Χάρλεμ και επαναλάμβανε στον εαυτό της: Είμαι στην Αμερική, είμαι πράγματι στην Αμερική.

Δε θα ξεχνούσε ποτέ εκείνη τη μέρα.

Ή τη μέρα, δύο βδομάδες μετά την άφιξή τους, που παντρεύτηκαν στο δημαρχείο με κουμπάρο τον Λιόμι και μάρτυρα τον Γουίνστον, τον ξάδελφο του Γιέντε. Εκείνη τη μέρα του Μαΐου, το 2006, έγινε εντέλει μια αξιοσέβαστη γυναίκα, μια γυναίκα που ήταν και επισήμως άξια αγάπης και προστασίας.

Το Λίμπε ήταν πλέον μια μακρινή χώρα, ένας τόπος που όλο και λιγότερο αγαπούσε, κάθε μέρα που περνούσε, όταν ο Γιέντε δεν ήταν εκεί. Χωρίς εκείνον να πάει μια βόλτα στην παραλία, να πάει για χορό ή να καθίσει σε ένα ποτάδικο και να απολαύσει μια παγωμένη Malta Guinness ένα ζεστό κυριακάτικο απόγευμα η πόλη δεν ήταν πια η αγαπημένη της πατρίδα, αλλά ένας έρημος τόπος, και ανυπομονούσε να φύγει. Σε κάθε τηλεφώνημα, όσο καιρό ήταν μακριά του, αυτό του υπενθύμιζε, ότι δεν μπορούσε να πάψει να ονειρεύεται τη μέρα που θα έφευγε από το Λίμπε και θα ζούσε μαζί του στην Αμερική.

«Το ίδιο ονειρεύομαι κι εγώ, *bébé**», της έλεγε πάντα. «Μέρα νύχτα κάνω διάφορα όνειρα».

Τη μέρα που εκείνη και ο Λιόμι προμηθεύτηκαν τη βίζα τους

* Μωρό μου. (Σ.τ.Μ.)

κοιμήθηκε με τα διαβατήριά τους κάτω από το μαξιλάρι της. Την νύχτα που έφυγαν από το Καμερούν δεν ένιωσε τίποτα. Όταν το λεωφορείο που είχε νοικιάσει ο πατέρας της για να τους μεταφέρει στο Διεθνές Αεροδρόμιο – μαζί με τους τόσους συγγενείς και φίλους που είχαν έρθει για να τους ξεπροβοδίσουν – σταμάτησε μπροστά στο σπίτι τους, έτοιμο για τη δίωρη διαδρομή μέχρι την Ντουάλα, η Νένη χαμογελούσε και χαιρετούσε τους γείτονες και διάφορους άλλους μακρινούς συγγενείς που είχαν συγκεντρωθεί στην μπροστινή αυλή για να τους αποχαιρετήσουν ζηλόφθονα. Είχε τραβήξει νοερά μια πανοραμική φωτογραφία, γνωρίζοντας ότι δε θα της έλειπαν για πολύ, και ευχήθηκε και σε αυτούς την ευτυχία που ήξερε ότι θα έβρισκε η ίδια στην Αμερική.

Ενάμιση χρόνο μετά η Νέα Υόρκη ήταν το σπίτι της, ένα μέρος όπου είχε όλα όσα ήθελε. Ξυπνούσε δίπλα σε έναν άντρα που αγαπούσε, έστρεφε το κεφάλι και έβλεπε το παιδί τους. Για πρώτη φορά στη ζωή της είχε μια δουλειά ως κατ' οίκον βοηθός νοσηλεύτρια – την είχε εξασφαλίσει μέσω ενός γραφείου ευρέσεως εργασίας και την πλήρωναν τοις μετρητοίς επειδή δε διέθετε τα απαραίτητα έγγραφα για να δουλέψει. Έπειτα από δεκαέξι χρόνια ήταν και πάλι φοιτήτρια σε ένα ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σπούδαζε χημεία στο Κοινοτικό Κολέγιο του Μανχάταν χωρίς να ανησυχεί διόλου για τα δίδακτρα, επειδή ήξερε ότι ο Γιέντε πάντα θα πλήρωνε τα τρεις χιλιάδες δολάρια το τρίμηνο χωρίς να γκρινιάζει, αντίθετα από τον πατέρα της, ο οποίος διαμαρτυρόταν συνεχώς για τα οικονομικά του προβλήματα και επισήμαινε ότι τα φράγκα CFA* δε φυτρώνουν στα δέντρα σαν τα μάνγκο κάθε φορά

* Φράγκο της Γαλλικής Αφρικανικής Κοινότητας (CFA – Communauté Financière d'Afrique). Το έχουν υιοθετήσει τα κράτη που συμμετέχουν σε μία από τις ζώνες του πρώην γαλλικού φράγκου (Δημοκρατία της Κεντρικής Αφρικής, Κονγκό, Γκαμπόν, Καμερούν, Ισημερινή Γουινέα, Τσαντ) και εκδίδεται από την Τράπεζα των Κρατών της Κεντρικής Αφρικής (BEAC – Banque des États de l'Afrique Centrale). (Σ.τ.Μ.)

που κάποιο από τα οκτώ παιδιά του του ζητούσε λεφτά για δίδακτρα ή για μια καινούργια στολή. Για πρώτη φορά εδώ και πολύ καιρό ξυπνούσε το πρωί και είχε κάποια σχέδια, πέρα από το να καθαρίσει το σπίτι, να πάει στην αγορά, να μαγειρέψει για τους γονείς και τους συγγενείς, να φροντίσει τον Λιόμι, να συναντηθεί με τις φίλες της και να τις ακούει να κατηγορούν τις πεθερές τους, να πέφτει το βράδυ για ύπνο και να περιμένει τα ίδια ακριβώς την επομένη, επειδή η ζωή της ήταν μια αδιάκοπη ρουτίνα. Και για πρώτη φορά είχε ένα όνειρο εκτός από το γάμο και τη μητρότητα: να γίνει φαρμακοποιός, όπως εκείνοι που όλοι σέβονταν στο Λίμπε επειδή πρόσφεραν την υγεία και την ευτυχία μέσα σε μπουκαλάκια με χάπια. Για να υλοποιηθεί το συγκεκριμένο όνειρο έπρεπε να τα καταφέρει στο σχολείο, κι αυτό έκανε – ο μέσος όρος των μαθημάτων κυμαινόταν στο λίκνυ καλώς. Τρεις μέρες τη βδομάδα πήγαινε στο σχολείο και μετά το μάθημα περπατούσε στους διαδρόμους με τα χοντρά βιβλία της άλγεβρας, της χημείας, της βιολογίας και της φιλοσοφίας ανά χείρας, κατενθουσιασμένη επειδή εξελισσόταν σε μια μορφωμένη γυναίκα. Όσο πιο συχνά μπορούσε επισκεπτόταν τη βιβλιοθήκη για να εκπονήσει τις εργασίες της ή κυνηγούσε τους καθηγητές τις ώρες γραφείου για να πάρει συμβουλές για το τι έπρεπε να πράξει προκειμένου να βελτιώσει τους βαθμούς της και να περάσει σε κάποια από τις καλύτερες σχολές φαρμακευτικής. Θα έκανε τον εαυτό της περήφανο, θα έκανε τον Γιέντε περήφανο για τη γυναίκα του, θα έκανε τον Λιόμι περήφανο για τη μητέρα του. Περίμενε τόσο καιρό να γίνει κάτι και στα τριάντα τρία της τα είχε επιτέλους καταφέρει ή ήταν πολύ κοντά στο να καταφέρει να αποκτήσει όλα όσα είχε επιθυμήσει.

Τρία

ΒΡΙΣΚΟΤΑΝ ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΓΟΥΑΪΤ ΠΛΕΪΝΣ ΟΤΑΝ ΕΛΑΒΕ ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑ. Τέσσερα λεπτά αργότερα έκλεισε το σπαστό τηλέφωνό του και γέλασε. Κοπάνισε το τιμόνι και γέλασε ακόμα πιο δυνατά: καταχαρούμενος, σαστισμένος, δύσπιστος. Αν οδηγούσε στο Νιου Τάουν, στο Λίμπε, θα είχε βγει έξω από το αυτοκίνητο, θα αγκάλιαζε όποιον περνούσε στο δρόμο και θα του έλεγε: «Αδελφέ, δε θα πιστέψεις τα νέα που μόλις έλαβα». Στο Νιου Τάουν θα συναντούσε κάποιο γνωστό στο δρόμο για να μοιραστεί τα καλά μαντάτα, αλλά στο Μπρονξ, σε αυτούς τους δρόμους με τα παλιά πλίνθινα σπίτια με το ξεραμένο γρασίδι, δεν ήξερε κανέναν για να του επαναλάβει όσα η γραμματέας του Κλαρκ του είχε μόλις ανακοινώσει. Ένας νεαρός μαύρος περπατούσε φορώντας τα ακουστικά του, κουνώντας το κεφάλι στο ρυθμό κάποιας ωραίας μουσικής· τρεις νεαρές Ασιάτισσες χαζογελούσαν καλύπτοντας το στόμα τους – καμιά τους δεν κρατούσε σχολική τσάντα· μια γυναίκα προχωρούσε βιαστική σπρώχνοντας ένα ροζ καροτσάκι με ομπρέλα με ένα παχουλό μωρό μέσα. Διέκρινε κι έναν Αφρικανό, όμως, κρίνοντας από το σκούρο γωνιώδες πρόσωπό του και από την ανεμίζουσα παραδοσιακή αφρικανική φορεσιά, την *grand boubou*, ήταν μάλλον από τη Σενεγάλη ή την Μπουρκίνα Φάσο ή από κάποια άλλη γαλλόφωνη χώρα της δυτικής Αφρικής. Ο Γιέντε δεν μπορούσε να του μιλήσει μόνο και μόνο επειδή ήταν και οι δύο

Δυτικοαφρικανοί – είχε ανάγκη να το γιορτάσει με κάποιον που ήξερε το όνομά του και την ιστορία του.

«Αχ, Θεούλη μου, Γιεντς», αναφώνησε η Νένι όταν την κάλεσε στο τηλέφωνο και της είπε τα νέα. «Δεν το πιστεύω! Εσύ;»

Χαμογέλασε και κούνησε το κεφάλι γνωρίζοντας ότι η ερώτησή της δε χρειαζόταν απάντηση – ήταν κι εκείνη εξίσου χαρούμενη. Από τους ήχους που ακούγονταν παράλληλα με τη φωνή της καταλάβαινε ότι χόρευε, χοροπηδούσε, έτρεχε μέσα στο διαμέρισμα σαν παιδί που του είχαν δώσει μια χούφτα καραμέλες.

«Σου είπε πόσα ακριβώς λεφτά θα παίρνεις;»

«Τριάντα πέντε χιλιάρικα».

«Παναγιά μου! Θεούλη μου, αχ! Χοροπηδάω από τη χαρά μου, Γιεντς. Κάνω ασκήσεις γυμναστικής, α!»

Ήθελε να συνεχίσει να μιλά μαζί του, να πανηγυρίσουν για άλλα δέκα τουλάχιστον λεπτά, αλλά η Νένι έπρεπε να φύγει για το μάθημα χημείας. Ο Γιέντε εξακολούθησε να χαμογελά μόλις έκλεισε το τηλέφωνο, ενθουσιασμένος με τη χαρά της που ανάβλυζε πιο ορμητική και από τους Καταρράκτες της Βικτόρια.

Κατόπιν τηλεφώνησε στον Γουίνστον, τον ξάδελφό του.

«Συγχαρητήρια, φίλε μου», είπε ο Γουίνστον. «Να που γίνονται και θαύματα».

«Δε λες τίποτα», απάντησε ο Γιέντε.

«Εσύ λοιπόν, ένα χωριατόπαιδο από το Νιου Τάουν του Λίμπε, θα είσαι οδηγός ενός στελέχους της Γουόλ Στριτ; Θα οδηγείς μια απαστράπτουσα Lexus αντί για εκείνη τη *σακαράκα* το Hyundai;»

Ο Γιέντε γέλασε. «Δεν ξέρω πώς να σε ευχαριστήσω. Ακόμα δεν μπορώ ούτε να...»

Ο επιβάτης του στο πίσω κάθισμα κάτι είπε.

«Περίμενε, αδελφέ», είπε στον Γουίνστον. Γύρισε και διαπίστωσε ότι και η γυναίκα μιλούσε στο κινητό της, σε μια γλώσσα που δεν είχε ξανακούσει, ενώ αυτός μιλούσε σε σπαστά αγγλικά διανθισμένα με γαλλικά και μπακβέρι – κανένας από τους δύο δεν καταλά-